

SEZONSKE TEMPERATURNE KORELACIJE IZMEĐU CENTRALNE I JUGOISTOČNE EVROPE – Vladimir Bilak, autor portala Meteologos

Prepiska dva člana (*Risto Marić i Vladimir Bilak*) sa *CROMETEO* foruma iz 2011. godine, u kojoj se analiziraju korelacije temperaturnih podataka po sezonama između Beograda i Praga:

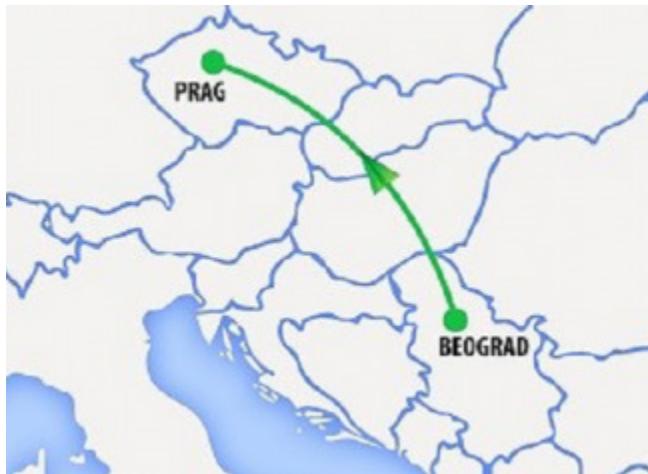
Risto Marić: „S druge strane, malo sam se potrudio pa izračunao korelacije između temperaturnih nizova srednjih, maksimalnih i minimalnih temperatura u Beogradu i Pragu za period 1951-2000. Na godišnjem nivou koeficijent korelacije je vrlo visok (oko 0.9), što je razumljivo, radi se o istom klimatskom pojasu, sa jasno diferenciranim godišnjim dobima koja se naravno poklapaju. Međutim, na nivou pojedinih godišnjih doba rezultati su znatno zanimljiviji. Evo šta kažu brojke:

Korelacije temperature BG-Prag			
1951-2000	CorTsr	CorTmin	CorTmax
Godina	0.91	0.87	0.89
Ljeto	0.54	0.35	0.60
Zima	0.70	0.64	0.65
Proljeće	0.82	0.73	0.80
Jesen	0.85	0.76	0.81

Korelacije temperatura BEOGRAD-PRAG, za period 1951-2000. Autor Risto Marić

Dakle, korelacija praških i beogradskih temperatura je najmanja upravo u ljeto, pa nije nemoguće da nas prži "majčica" Sahara, dok su oni pod uticajem znatno svježijeg vazduha i da to traje duži vremenski period. Ovo znači da je situacija iz godina 1848-1850. moguća, a da su takve temperaturne razlike daleko manje vjerovatne u drugim godišnjim dobima."

Vladimir Bilak: "Iz ovih podataka se jasno uočava da na području Balkana, posebno u centralnom i istočnom delu, Mediteran i Afrika imaju dosta snažan uticaj i u zimskom periodu, a ne samo tokom leta, što znači da mi na Balkanu ne možemo očekivati tako hladne zime kakve mogu biti u severnoj, centralnoj i posebno istočnoj Evropi."

*** Na osnovu analize uporednih podataka iz gornje tabele, primećuje se da je korelacija temperatura između Beograda i Praga najveća tokom jeseni, a odmah zatim u proleće, dok je najmanja tokom leta, a odmah zatim tokom zime (podaci u priloženoj tabeli). Ove meteo brojke nam govore da se na našem području u zimskom periodu dešavaju česte smene toplijih i hladnijih vazdušnih masa, za razliku od područja centralne Evrope, gde je zimi generalno znatno stabilnija temperaturna situacija.

Sa druge strane, tokom leta temperaturna situacija je sasvim suprotna – kod nas su ujednačenije temperature, neretko sa ređim i slabijim temperaturnim oscilacijama, dok centralna Evropa leti ima relativno česte smene toplijeg i hladnijeg vazduha, uz dosta česte i nagle temperaturne oscilacije. Generalno posmatrano, u Beogradu su temperaturno promenljive zime i relativno stabilna leta, dok su u Pragu promenljiva leta i relativno stabilne zime.

Korelacija temperaturnih podataka između Beograda i Praga nam pokazuje da tokom leta Beograd ima znatno više tropskih dana od Praga, ali i da je tokom zime Beograd generalno topliji od Praga, prvenstveno zbog relativno čestih upada vrlo toplog afričkog vazduha na naše područje. Međutim, temperaturne razlike između Beograda i Praga su tokom zime ipak slabije izražene nego tokom leta, zbog relativno čestih istovremenih upada vrlo hladnog sibirskog ili arktičkog vazduha na područje centralne i jugoistočne Evrope.

Dakle, i ovi uporedni temperaturni podaci između Beograda i Praga nam jasno stavljaju do znanja da je leto kod nas postojanija i stabilnija sezona u odnosu na zimu, koja je znatno promenljivijeg karaktera. To praktično znači da vrlo topli zimski periodi mogu duže da potraju i da na taj način “doprinesu” pojavi vrlo toplih zima u našem regionu, dok je vrlo topao afrički vazduh daleko ređi „gost“ u centralnoj Evropi, kako po intenzitetu, tako i po dužini svog „boravka“ na tom području. Naravno, nije uvek tako, ali u najvećem broju slučajeva je tako (u najmanje 75-80% slučajeva).

Na samom kraju, možemo slobodno reći da se i na osnovu ovih uporednih podataka nameće zaključak da se *LETO* i *ZIMA* prilično razlikuju na relaciji *BEOGRAD – PRAGA*, odnosno da su, generalno gledajući, temperaturne razlike između ove dve meteo stanice najveće tokom *LETA*, a odmah zatim i tokom *ZIME*, dok su u prelaznim sezonama znatno slabije izražene, što je sasvim logično i očekivano.